

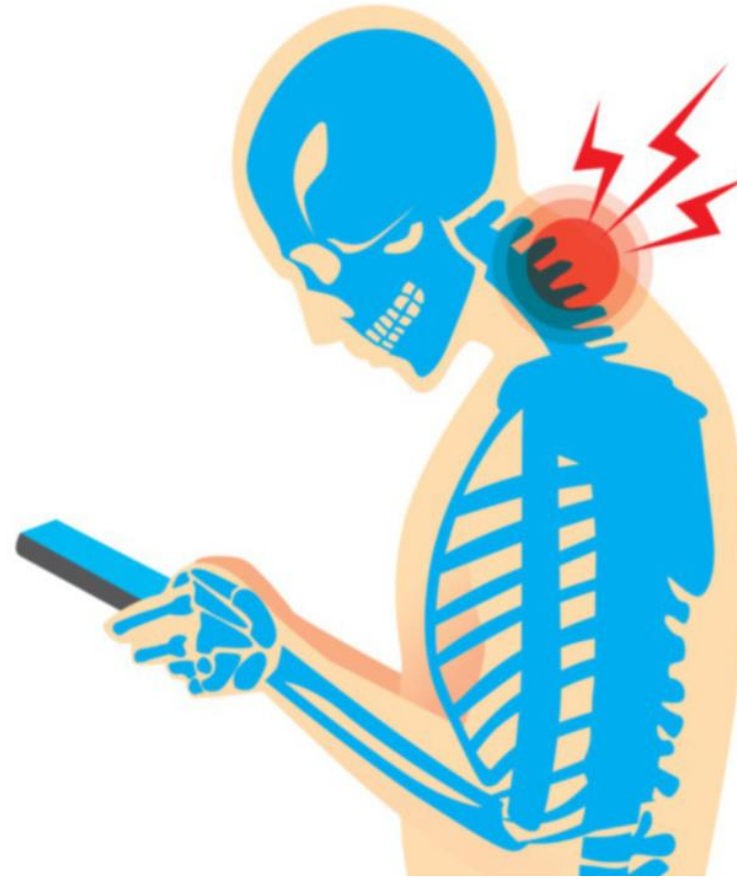
Smärtläkemedel – gamla och nya

Kristina Seling

Distriktsläkare, Läkemedelsansvarig läkare för Region Jämtland Härjedalen

Ordförande i Läkemedelskommittén

Gå till www.menti.com och använd kod 82 71 29

- Ca 40 % av befolkningen har långvarig eller återkommande smärta.
- Smärtdiagnoser är en av de vanligaste orsakerna till besök i primärvården och utgör, efter psykisk ohälsa, den näst vanligaste orsaken till långtidssjukskrivning.
- Grunden för all smärtbehandling är en smärtanalys, för att fastställa vilka smärtemekanismer och andra faktorer som påverkar smärtan samt hur patienten påverkas av den.
- **Multimodalt omhändertagande och ett biopsykosocialt synsätt är viktigast.**
- Läkemedel är **inte** en självklar del vid behandling av långvarig smärta. När läkemedel används ska de ses som en del i det multimodala omhändertagandet.

Kortvarig smärta

Långvarig smärta
(=Smärta mer än
3 månader)

Smärtanalys

Smärtmekanismer

Nociceptiv
smärta

Vävnadsskada -
stimulering av
smärtreceptorer
i somatisk eller
visceral vävnad

Skada eller
sjukdom som
innefattar det
perifera och/eller
centrala
nervsystemet.

Neuropatisk
smärta

Nociplastisk
smärta

Störd
smärtmodulering,
kombinerat med
avsaknad av tecken på
pågående eller
hotande skada

Nociceptiv smärta

Vävnadsskada -
stimulering av
smärtreceptorer i
somatisk eller
visceral vävnad

- **Steg 1:** Vid lindrig nociceptiv smärta påbörjas behandling med paracetamol och/eller COX-hämmare (NSAID).
- **Steg 2:** Vid måttlig smärta övervägs kodein, tramadol eller buprenorfinplåster.
- **Steg 3:** Vid svår smärta kan morfin och andra opioider övervägas.

Neuropatisk smärta

Skada eller sjukdom som innefattar det perifera och/eller centrala nervsystemet.

1a hand:

- Antiepileptika
  - Gabapentin, Pregabalin (Lyrica)
- Tricykliska antidepressiva
  - Amitriptylin, nortriptylin och klomipramin
- SNRI
  - Duloxetin, Venlafaxin

2a hand (svag rekommendation):

- Tramadol eller lokalbehandling med kapsaicinplåster eller lidocainplåster

3e hand (mycket svag rekommendation):

- Morfin eller oxycodon

Neuropatisk smärta

Skada eller sjukdom som innefattar det perifera och/eller centrala nervsystemet.

Cannabis då?

- Sativex munspray är godkänt för att lindra symtom av spasticitet hos människor med MS (Multipel Skleros)
- Måttlig evidens för att det ska hjälpa mot kronisk smärta och spasticitet
- Låg evidens för att det ska hjälpa mot illamående och kräkningar vid cytostatikabehandling
- Ingen bra studier för att det ska hjälpa mot viktnedgång vid HIV/AIDS, ångest, psykos, glaukom eller Tourettes syndrom
- Vanliga biverkningar: yrsel, muntorrhet, illamående, trötthet, eufori, kräkningar, desorientering, konfusion, och hallucinationer

Nociplastisk smärta

Störd
smärtmodulering,
kombinerat med
avsaknad av tecken på
pågående eller
hotande skada

- Begreppet nociplastisk smärta är relativt nytt och omfattar tillstånd som fibromyalgi och irriterad tarm (IBS). Läkemedelsbehandlingen liknar den vid neuropatisk smärta, d.v.s. SNRI och gabapentinoider.
- Opioider bör undvikas

Långvarig komplex smärta

